

2023
GENÇLİK BEYANNAMESİ

TÜRKİYE
TARİH YAZACAK

İÇİNDEKİLER

GENÇLERİN KATILIMI VE TEMSİLİYETİNİ ARTIRACAĞIZ	7
DAHA ÖZGÜR BİR TÜRKİYE İNŞA EDECEĞİZ	11
BİLGİYE ERİŞİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLAYACAĞIZ	15
NİTELİKLİ EĞİTİM VE BECERİ KAZANDIRACAĞIZ	19
GENÇ İSTİHDAMININ ÖNÜNDEKİ ENGELLERİ KALDIRACAĞIZ	23
İYİ İŞLERİN SAYISINI ARTIRACAĞIZ	29
İYİ BİR ÇALIŞMA HAYATI SUNACAĞIZ	33
NİTELİKLİ BARINMA HAKKI SAĞLAYACAĞIZ	37
SOSYAL YAŞAM KALİTESİNİ ARTIRACAĞIZ	41
SAĞLIK HİZMETLERİNİ İYİLEŞTİRECEĞİZ	45
ÇEVREYE SAYGILI, İKLİM KRİZİNE DUYARLI, SÜRDÜRÜLEBİLİR POLİTİKALAR UYGULAYACAĞIZ	49

GENÇLERİN KATILIMINI VE
TEMSİLİYETİNİ ARTIRACAĞIZ

1. Gençleri sadece yetiştirilmeye, geliştirilmeye ve korunmaya muhtaç bireyler olarak ele alan anlayışı terk edeceğiz. Her genci olması gerektiği gibi eşit birer vatandaş olarak gören bir yaklaşımı tesis edecek çalışmaları ve yasal düzenlemeleri yapacağız.
2. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nı ayıracağız. Gençlik Bakanlığı'nı, evrensel gençlik haklarını temel alan bir bakanlık olarak düzenleyeceğiz.
3. Ulusal Gençlik Stratejisini hazırlayacağız.
4. Her beş yılda bir, beş yıllık vizyonla hazırlanacak ve uygulamaya alınacak Ulusal Gençlik Kalkınma Planı'nı gençlerin ve gençlik STK'larının yoğun katılımıyla hazırlayacağız.
5. Gençlik Bakanlığı bünyesinde gençlerin eğitim, çalışma, gelir, medeni durumları ve diğer bilgileri içerecek bir veri tabanı kuracak, veriye dayalı gençlik politikası tasarımına geçeceğiz.
6. Parlamentoda, yerel yönetimlerde, siyasi partilerin karar mekanizmalarında ve kamu kurumlarının özellikle orta ve üst yönetim kademesinde genç temsilini, genç nüfus oranına yaklaşıp şekilde artıracacağız.
7. Yerel yönetim mekanizmalarına nitelikli katılımın sağlanabilmesi için yerel yönetimlerde fırsat eşitliği birimleri kuracağız.
8. Yönetimde tam temsili sağlamak adına il genel meclisi, il belediye meclisi ve ilçe belediye meclislerine rehberlik, yol göstericilik yapacak Katılım Meclislerini kuracağız. Bu meclislerin üyeleri, bölgedeki nüfusun, başta cinsiyet ve yaş dağılımı gözetilerek, seçme-seçilme yeterliğine sahip olan tüm vatandaşları arasından kura yöntemiyle seçilecek.

9. Gençlik STK'larına kamu kurum ve kuruluşlarından verilen destek/hibe/fon programlarını genişletecek ve bu derneklerin özgürce faaliyette bulunmaları önünde engel teşkil eden bürokratik süreçleri kolaylaştıracacağız.
10. Gençlik STK'ları için ofis, toplantı ve konferans salonları gibi imkânlar sağlayan "Genç Sosyal Kuluçka Merkezleri" kuracak; gençlik STK'larının, topluluklarının, platformlarının, dayanışma ağlarını güçlendirmeye yönelik ayni ve nakdi desteklerde bulunacağız.
11. Gençlerin sosyal girişimcilik, sosyal sorumluluk ve gönüllülük, faaliyet ve projelerini destekleyeceğiz.
12. Kent Konseylerine bağlı Gençlik Meclislerini aktif hâle getirecek, üyelerin o kentte yaşayan gençler tarafından seçilmesini sağlayacağız.
13. Türkiye'nin her bölgesinden gençlerin ve gençlik gruplarının katılımını destekleyerek Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi'nin gençlik STK'ları öncülüğünde kurulmasını destekleyeceğiz.
14. Gençlik kooperatifleri kurulmasını teşvik edeceğiz.
15. Merkezîyetçi yapısıyla üniversitelere özerklik alanı bırakmayan Yükseköğretim Kurumu (YÖK) ve Üniversitelerarası Kurum'u (ÜAK) kaldıracağız. Üniversitelerin idari ve mali özerkliğini garanti altına almak amacıyla sadece ulusal düzeyde planlama-koordinasyondan sorumlu olan ve üst yönetim organının çoğunluğu üniversite temsilcilerinden (devlet/vakıf üniversitesi, coğrafi bölge temsili dikkate alınarak) olmak üzere hükümet, meslek kuruluşları ve ulusal öğrenci konseyi temsilcilerinden oluşan Yükseköğretim Planlama Kurulu'nu (YPK) kuracağız.

DAHA ÖZGÜR BİR TÜRKİYE
İNŞA EDECEĞİZ

1. İnsan onurunun dokunulmazlığını, devletin insan onuruna saygı gösterme ve onu koruma yükümlülüğünü anayasal güvence altına alacağız.
2. Temel hak ve özgürlüklerin üstün ve bir bütün olduğunu; birbirini tamamladığını; yasama, yürütme ve yargı organlarını bağladığını; hürriyetin esas, sınırlamanın ise istisna olduğunu Anayasayla açıkça düzenleyeceğiz. Anayasa’da, temel hak ve özgürlüklerin ödevle sınırlanması anlayışına son vereceğiz.
3. Anayasa’nın “Düşünce ve kanaat hürriyeti” ile “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti”ni düzenleyen maddelerini birleştirerek; madde başlığını “Düşünce, kanaat ve ifade hürriyeti” olarak değiştireceğiz. Böylece düşünce, kanaat ve ifade hürriyetlerini güçlendireceğiz.
4. İnternet mevzuatını uluslararası standartlara uygun olarak ifade özgürlüğünü kısıtlamayacak ve kişilik haklarını ihlal etmeyecek şekilde yeniden düzenleyeceğiz.
5. 5651 sayılı Kanun’da internet sitesi yasaklamalarına ve internet üzerinde siyasi iktidar güdümlü idari denetlemeye ilişkin hükümleri kaldıracağız. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığının yetkilerini daraltacak, kurumu özgürlükçü bir bakış açısıyla yeniden yapılandıracağız.
6. Wikipedia, Youtube, Ekşi Sözlük gibi kolektif içerik üreten mecralara erişim kısıtlamalarının önüne geçecek ve toplumun bilgiye erişiminin kısıtlanmamasını sağlayacağız.
7. Basın özgürlüğünü güçlendireceğiz. Kamuoyunun serbestçe oluşması ve medyanın çoğulcu bir yapı kazanması için devletin gerekli tedbirleri alma yükümlülüğünü açıkça düzenleyeceğiz.
8. Her türlü düşüncenin ifade edilmesi, yayılması ve haberleşmesi hakkını koruyacak, milletimizin haber alma ve haber olma hakkını özgürce kullanmasını garanti edeceğiz.
9. Basın özgürlüğüne ve ifade özgürlüğüne yönelik en ağır yasal saldırı olan Sansür Yasası’nı (Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun) ivedilikle kaldıracağız.

10. Siyasi propaganda üretmek için kurulan ve dezenformasyon üretim merkezi olan, âdeta kara delik gibi para harcayan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı’nı kapatacağız.
11. Medya alanının holding patronlarının ekonomik ve siyasi çıkarlarıyla şekil almasına müsaade etmeyeceğiz. Basın kuruluşlarının eliyle bağımsız, şeffaf ve tarafsız habercilik yapılmasını temin edeceğiz.
12. Yerel medya kuruluşlarının bağımsızlıklarını destekleyeceğiz. Özgür ve objektif bir biçimde yayın yapabilmeleri için ekonomik sorunlarını çözecek, yeterli maddi kaynaklar sağlayacağız.
13. Süreli ve süresiz yayınların çıkarılma süreçlerini kolaylaştıracak, bu yayınların dağıtılmasının önlenmesi ile toplatılmasında, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Savcısı’nın kararını zorunlu kılacağız.
14. Dernek ve vakıf kurma özgürlüğüne yönelik haksız müdahaleleri önleyecek güvenceler sağlayacağız.
15. Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı için Anayasa ile öngörülen sınırlama sebeplerinin kapsamını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne uygun olarak, hürriyetin esas olduğu anlayışı doğrultusunda daraltacağız. Böylece bu özgürlüklerin belirsiz ve keyfi şekilde sınırlanmasına son vereceğiz.
16. İdari makamların toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapılacağı yerlerle güzergâh ve zamanın belirlenmesine ilişkin yetkilerini sınırlandıracağız.
17. Kamu kuruluşlarının karar alma süreçlerine ve çalışmalarına gençlik STK’larının katılımını sağlayarak açık kapı ilkesini esas alacağız.
18. Sivil toplum kuruluşlarının kamu yararı statüsü ve vergi muafiyeti gibi desteklerden yararlanmasında eşit, adil ve şeffaf bir yöntem uygulanmasını sağlayacağız.

BİLGİYE ERİŞİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ
SAĞLAYACAĞIZ

1. Okul bazında kaynak, fiziki tesis ve donanım yetersizliklerini tespit ederek, eşit ve adil bir eğitim öğretim fırsatı için okullar arası farklılıkları en aza indirmek üzere üç yıllık bir eylem planı hazırlayacağız.
2. Hiçbir öğrencinin tercih etmediği bir lise türüne ya da programına gitmek zorunda kalmayacağı; öğrencinin ilgisi, tercihi, yeteneği ve akademik başarısını esas alacak bir rehberlik ve yönlendirme sistemi oluşturacağız.
3. Liselerde her öğrencinin ilgi, yetenek ve kapasitesine uygun şekilde ilerleyebileceği program seçenekleri oluşturacağız.
4. Lise eğitimi ile üniversite eğitimi arasında geçiş ve süreklilik bağı oluşturmak amacıyla, 10 ve 11'inci sınıfta öğrencinin yükseköğretimde devam etmek istediği programın giriş yeterliklerini kazandırmayı amaçlayan derslere odaklanan ve ders sayısının azaltıldığı, üniversiteye hazırlayan bir program yapısı oluşturacağız.
5. Üniversiteye girişte yılda bir defa yapılan sınav yerine çoklu sınav imkânı sunacağız.
6. 15-25 yaş arası üniversite yönelimi/fırsatı olmayan gençler için üniversitelerle iş birliği içerisinde sürekli ve iş başında eğitimi destekleyen Meslek Akademileri oluşturacağız.
7. İhtiyaç sahibi gençlerin eğitimlerinde kırtasiye, çanta, kıyafet giderlerini ücretsiz karşılayacağız.

8. Fırsat eşitliğini sağlama hedefiyle dezavantajlı gruplar, öğrenciler ve öğretmenler için dijital hizmet ve donanım vergilerini yeniden düzenleyecek ve bu gruplara gelir düzeylerine göre bedava veya indirimli teknolojik ekipman ve yazılım desteği sağlayacağız.
9. Öğrencilere kitap ve kırtasiye harcamaları için nakit destek, ulaşım hizmetlerinde ve teknolojik cihaz alışverişlerinde indirim gibi çeşitli imkanlar ve avantajlar sağlayan Öğrenci Destek Kartları Projesi'ni hayata geçireceğiz.
10. Öğrencilik statüsü devam eden gençlerin tüm sınav başvurularını ücretsiz yapacağız.
11. Her türlü eğitim ve öğretim hizmetinden alınan KDV'yi indireceğiz.
12. Köy ve mahalle bazında, içinde çalışma odaları, internet, kafe ve kütüphanenin bulunduğu gençlik merkezlerinin sayı ve işlevini artıracak, böylelikle gençlerin her türlü bilgiye erişebilecekleri mekânları artıracacağız.
13. Halk kütüphanelerini kültürel ve sanatsal etkinlikler açısından aktif birer çekim merkezi olarak yapılandıracak, "24 Saat Hizmet Veren Kütüphane" uygulaması başlatacak, ulaşım ve kütüphane imkanlarında saat engelini kaldıracacağız.

NİTELİKLİ EĞİTİM VE BECERİ
KAZANDIRACAĞIZ

1. Yükseköğretimde adalet, liyakat, şeffaflık, hesap verebilirlik, katılımcılık ve bilimsel özgürlük ilkelerini güvence altına alacak ve hukukun üstünlüğünü hâkim kılacak düzenlemeler yapacağız.
2. Yüksek katma değerli üretim ve hizmet sektörlerindeki işler ile geleceğin meslekleri için altyapı oluşturacak yeni teknoloji alanlarına odaklı programlar açacağız.
3. Sürdürülebilir bir kalkınma ve gelecek için beceri ve yeterlilik temelli bir eğitim programı ve pratiğine dönüşüm için eylem planı hazırlayacağız.
4. Öğretim programlarını pedagojik bilgiler ve ilkeler ile ulusal ve evrensel değerlere uyumlu hale getireceğiz.
5. İklim değişikliği ve küresel ısınma konularında farkındalığı, iklim değişikliği etkilerini azaltım becerilerini eğitimin her kademesinde ve türünde öğretim programları içinde bütüncül olarak ele alacağız.
6. İlköğretim ve ortaöğretimde girişimcilik, inovasyon, dijital okur yazarlık, bilimsel süreç, iletişim, birlikte çalışma, eleştirel düşünme, finansal okur yazarlık ve sürdürülebilirlik becerilerinin kazandırılmasını bütüncül bir şekilde eğitim öğretim sürecine entegre edeceğiz.
7. Teknolojik işsizliğe karşı mesleki eğitimde geleceğin mesleklerini belirleyecek çalışmalar yapacak, ilgili müfredatı güncelleyerek öğrencilere yeni beceriler kazandıracaktır. Teknoloji ve bilişim liseleri ile gençlerin yazılım, kodlama ve teknoloji alanlarında meslek sahibi olmalarını sağlayacağız.
8. Öğretim programlarını kapsayıcı, toplumun her kesiminin katılımını sağlayacak bir yaklaşımla oluşturacağız.
9. Yabancı dil öğretimini, dili kullanma becerilerine odaklı olarak yeniden düzenleyecek, her bireyin yabancı dilde temel düzeyde iletişim kurmasını sağlayacak bir model oluşturacağız.
10. Yabancı dil öğretiminde ihtiyaç temelli bir yaklaşımı benimseyerek; bireyin potansiyeli, hedefleri ve tercihleri doğrultusunda yabancı dil öğretiminde yoğunluk ve seviye seçenekleri oluşturacağız.
11. Rehberlik ve psikolojik danışmanlığı her an her yerde ulaşılabilir profesyonel bir hizmet alanı haline getireceğiz.
12. Erken çocukluk eğitiminden, liseye kadar olan tüm eğitim kademelerinde, okulun öğrenci sayısına göre ihtiyacı karşılayacak nitelikte rehberlik ve psikolojik danışmanlık kadrosu oluşturacağız.
13. Birer ikişer haftalık kurslarla insanlarımızı; kişisel, mesleki ve akademik rehberlik hizmetleri sunmanın ciddi sakıncalarının önüne geçmek için rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinde uzmanlaşmayı şart koşacağız.

14. Özel eğitime ihtiyacı olan dezavantajlı çocuk ve gençlerin eğitime erişiminin önündeki tüm engelleri kaldıracaktır.
15. Gençlere yönelik kısa eğitim, staj, sertifika, uzaktan eğitim ve ücretsiz dijital atölye gibi programları geliştirecek ve destekleyeceğiz.
16. Mesleki ve teknik eğitimi, istihdam talepleri ve beceri ihtiyaçlarıyla uyumlu olarak yapılandıracağız.
17. Beceri temelli bir yaklaşımı merkeze alarak, mesleki ve teknik eğitim ile istihdam ilişkisini güçlendireceğiz.
18. Mesleki ve teknik eğitime devam eden öğrencilerin güçlü bir şekilde mesleğe hazırlanması, insana yakışır bir işi ve geleceği olması için 10 ve 11'inci sınıfta sadece meslek eğitimine odaklanan dersler alması ve bu derslerle birlikte staj-uygulama yaparak iş hayatına hazırlanmalarını sağlayacak bir mesleki eğitim sistemi oluşturacağız.
19. Mesleki ve teknik liselerde eğitim programlarını öncelikli olarak öğrencilere ilgili üretim veya hizmet sektörlerinde gerçek iş yaşamı deneyimi kazandırmayı sağlayacak üretim ve hizmet sektörlerinin bulunduğu yerleşim yerlerinde açacağız.
20. İşgücü piyasasının dinamizmi ve hızla değişen ihtiyaçları dikkate alınarak, organize sanayi bölgeleri başta olmak üzere, örgütlü üretim yerleri ve meslek örgütleri tarafından ihtiyaca göre düzenlenmiş modüler yeniden beceri kazandırma veya beceri geliştirme programları uygulanması ve bu programlarda edinilen becerilerin kredilendirilmesini sağlayacak esnek ve çevik bir mesleki ve teknik eğitim yaklaşımının hayata geçirilmesi için eylem planı hazırlayacağız. Bu planın hazırlanmasında ülkedeki iyi uygulamaların yaygınlaştırılması/diğer yerleşim yerlerine/bölgelere transfer ve uyumlanması yaklaşımını benimseyeceğiz.
21. Mesleki ve teknik eğitimin tasarımı, uygulanması ve yönetiminde başta sektör temsilcileri olmak üzere, tüm paydaşların etkin katılımı ve iş birliğini sağlayacağız.
22. Mesleki ve teknik eğitimde öğrencilere kariyer rehberliği ve istihdam desteği sağlayacağız.
23. Gençlerin meslek seçiminde nitelikli iş ve beceri odaklı bir yaklaşım benimseyerek mesleki eğitim konusunda gençlere destek sağlayacak, meslek liselerinin nitelikli hale gelmesini sağlayacağız. Bu liselerden mezun olan gençlere devlet desteği vererek iş kurları ve mesleklerini sürdürmelerini teşvik edeceğiz.
24. Kamuda staj yapan gençlerin staj dönemlerinde maksimum beceri ve yetkinlik kazanmaları için Stajyer Yetenek Yönetim Birimleri oluşturacağız.
25. Yerleşik ülkede ihtiyaç duyulan eğitimci ve uzman atamalarını yapacak, bu atamalarda orada yetişmiş vatandaşlarımızı öncelik vereceğiz. Gençlerin yurtdışındaki eğitimlerini Türkiye'de tamamlama ve diplomalarının denklik işlemlerinde kolaylık sağlayacağız.

GENÇ İSTİHDAMININ ÖNÜNDEKİ ENGELLERİ
KALDIRACAĞIZ

1. İşverenin üzerindeki yüksek işgücü maliyetlerini düşürmek için gençler ve kadınlara pozitif ayrımcılık yapacak şekilde asgari ücrette devlet desteği sağlayacağız.
2. İstihdamı artırmak için sağlayacağımız hibe, vergi, prim, kredi, diğer finansman ve benzeri teşvikleri gençler lehine güçlendirerek ve farklılaştırarak genç istihdamını destekleyeceğiz.
3. Başarılı sporcu gençlerimize burs olanaklarını artıracacağız.
4. Özel sektör firmalarını, birkaç yıllık istihdam şartına bağlı, sözleşmeye dayalı burs fırsatlarını finanse etmeye teşvik edeceğiz.
5. Kamu görevine alınmada her aşamada liyakat ve eşitlik ilkelerini hâkim kılacak, şeffaflığı sağlayacağız.
6. Mülakat uygulamalarına son verecek, yazılı sınavda en yüksek puan alandan başlamak üzere personel alımı yapılmasını sağlayacak, işin niteliği gereği sözlü mülakat yapılmasının zorunlu olduğu istisnai halleri kanunla düzenleyecek, sözlü sınavlarda adaylara yöneltilecek soruların kura usulüyle belirlenmesini, sözlü sınav ve mülakatların kayda alınmasını temin edeceğiz.
7. Yıl içinde yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı sayısını artıracak ve bu sınavlardan ücret almayacağız.
8. Gençlerin çalışma hayatı ile erken yaşta tanışmasını sağlayacak iş modelleri geliştireceğiz.
9. Spor Bakanlığı bünyesinde Yetenek Takip ve Geliştirme Genel Müdürlüğü kuracağız.
10. Aileler, çocuklar ve gençlere doğru eğitim ve kariyer planlaması için destek vermek üzere, iş ve meslek danışmanları, psikologlar ve mentorların eşgüdüm hâlinde çalıştıkları “Yetenek Yönetim Merkezleri” kuracağız.
11. Yerel yönetimler bünyesinde her kentte şirketlerin ve 15-25 yaş arası tüm gençlerin üye olabileceği, gençleri iş ve staj imkanlarıyla buluşturacak bir Kent Kariyer Merkezi kurulmasını destekleyeceğiz.
12. Yerel yönetimler bünyesinde gençlere yönelik yetenek yönetimi ve kariyer koçluğu hizmeti sunacak Genç Yetenek Yönetim Merkezlerinin açılmasını destekleyeceğiz.
13. Teknoloji geçmişi olmayan işsiz gençleri girişimciliğe, yazılım sektörüne, müşteri tecrübesi uzmanlığı gibi meslek gruplarına yönlendirerek genç işsizliği ve eksik-istihdam sorununu çözmek için yeni imkânlar oluşturacağız.
14. Gençlere yönelik kısa eğitim programları, stajlar, sertifikalar, uzaktan eğitimler, dijital eğitim mecraları ve ücretsiz dijital geliştirme atölyeleri gibi programlar geliştirecek ve destekleyeceğiz.

15. Özel proje, program, hibe destekleri ve eğitim programlarıyla gençlerimizin tarımsal üretim, kırsal turizm, ekolojik yenilikçilik gibi kırsal alanlardaki iş ve istihdam imkânlarından daha fazla yararlanmalarını sağlayacağız.
16. İŞKUR aracılığı ile öğrencilere yarı zamanlı çalışma imkânı sunacak güvenli iş imkânları için altyapı çalışmalarını başlatacağız.
17. Devlet korumasındaki gençlerin İŞKUR eliyle öncelikli olarak istihdama katılmalarını sağlayacağız.
18. Dezavantajlı gruplar için fırsat eşitliğini sağlayacak özel ve kapsayıcı istihdam programları hayata geçirerek bu grupların istihdam edilebilirliklerini artıracacağız.
19. Genç kadınların iş gücüne daha aktif katılımını sağlamak amacıyla okul sonrası eğitimli aktivite merkezleri ile kreşlerin sayısını yerel yönetimlerle iş birliği içinde mahalle düzeyinde artıracacağız. Bu amaçla, yaşlı bakımına erişimi de iyileştireceğiz.
20. Genç kadınların bilgi teknolojileri alanında eğitimini sağlayarak bu alanlarda istihdamını teşvik edeceğiz.
21. Çalışma hayatında genç kadınlara yönelik negatif ayrımcılık içeren her türlü uygulamaya engel olacağız.
22. Engelli gençler için korumalı istihdama ek olarak, istihdam et-eğit-sürdür ilkesinin uygulandığı ve engellilerin rekabetçi işgücü piyasası içinde yer almasını sağlayacak “destekli istihdam programı” başlatacak ve bu program kapsamında mesleki profillemeye, iş bulma, meslek yönlendirmesi ve meslek edindirme kursları gibi hizmetleri vereceğiz.
23. Genç engellilerin yetkinlikleri ve yapabilecekleri işlere ilişkin bilgileri de içeren bir veri tabanı oluşturarak yetkinliklerine uygun eğitim almalarını sağlayacak ve istihdam edilebilirliklerini artıracacağız.
24. Yüksek lisans ve doktora programlarına devam eden öğrencilerin araştırma desteği ve burs imkanlarını artırarak istihdam problemi yaşamadan eğitim hayatlarına devam etmelerini sağlayacağız.
25. Yurtdışı yüksek lisans ve doktora programlarını kazanan öğrencilere devlet tarafından sağlanan destek programlarını geliştirecek; katıldıkları programları tamamlayan gençlerin geri dönüşlerini teşvik edici mekanizmalar kuracağız.
26. Kaçak yabancı işçilikle tavizsiz ve etkin mücadele edeceğiz.

İYİ İŞLERİN SAYISINI ARTIRACAĞIZ

1. İstihdamda ve eğitimde yer almayan gençler başta olmak üzere yeni bir kariyer alanına yönelmek veya becerilerini geliştirmek isteyen gençleri eğitecek ve eğitim sonunda iş yönlendirmesi/eşleştirmesi yapacak “Garantili Yetenek Programları” başlatacağız.
2. Dezavantajlı grupların girişimciliğini artırmak için bu guruplara özgü girişimcilik eğitimleri düzenleyecek ve kendi işlerini kurmalarını vergi indirimi, SGK prim desteği ve kredi olanakları ile teşvik edeceğiz.
3. Doktora sonrası araştırmacılar için yurtiçi istihdam olanaklarını artıracğız.
4. Seçkin ve uluslararası saygınlığa sahip yeni Temel Bilimler Enstitüleri ve Temel Bilimler Uygulama Enstitüleri kurarak biyoloji, kimya, fizik ve matematik gibi alanlarda ülkemizin en parlak akademisyenlerinin ve gençlerinin potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarını sağlayacağız.
5. Gençlerin gıda, tarım ve hayvancılık alanındaki girişimlerini destekleyecek, “genç çiftçi” tanımını genişleterek daha fazla gencin bu desteklerden yararlanabilmesini sağlayacak, genç çiftçilere ekolojik okuryazarlık eğitimi vereceğiz.

6. Gençleri Hazine arazisi kiralama, girişim sermayesi ve düşük faizli kredi gibi teşvikler başta olmak üzere desteklerden öncelikli olarak faydalandırarak ve tarım alanındaki mesleklerin gençleştirilmesini sağlayacağız.
7. 15-35 yaş arası genç kadınlardan kendi işletmesini kurarak ayrı bir hane olan ve sorumlu tek ebeveyn olan çiftçilere 5 yıl boyunca asgari ücretin yarısı kadar çiftçilik teşvik desteği vereceğiz.
8. TİGEM bünyesinde bulunan tesis ve işletmeleri genç çiftçilere uygulamalı eğitim verilecek şekilde yeniden düzenleyecek, bu tesis ve işletmeleri uygun ölçekte tohum ıslahı ve geliştirmesi yapacak girişimlere kiralayacağız.
9. Özel proje, program, hibe destekleri ve eğitim programlarıyla gençlerimizin tarımsal üretim, kırsal turizm, ekolojik yenilikçilik gibi kırsal alanlardaki iş ve istihdam imkânlarından daha fazla yararlanmalarını sağlayacağız.
10. Yerel ve geleneksel el sanatlarımızı üreten sanatçılarımıza ve bu sanatları öğrenmek isteyen gençlere destek sağlayacağız.

İYİ BİR ÇALIŞMA HAYATI
SUNACAĞIZ

1. Çalışanların haklarını koruyan, sosyal güvenlik sistemi ile güçlendirilmiş “güvenceli esneklik” modellerini kamu kurumları da dahil olmak üzere yaygınlaştırarak, özellikle üniversite öğrencilerinin ve istihdama girişte zorluk yaşayan grupları istihdamını artıracaktır.
2. Fazla çalışma şartlarını ve ücretleri ILO standartlarına uygun bir şekilde düzenleyecek ve uluslararası normlara uygun hale getireceğiz.
3. Yasal sınırlarla belirlenen çalışma sürelerine ve fazla mesai düzenlemelerine uymayan işyerlerine ağır yaptırımlar uygulayacağız.
4. ILO’nun 175 sayılı yarı zamanlı çalışma sözleşmesini kabul edeceğiz.
5. İşe yeni giren gençlerin «deneme süreci» adı altında ücretsiz sömürülmelerinin önüne geçeceğiz.
6. Stajyer olarak çalışılan dönem için sigortalılığı zorunlu hâle getireceğiz.
7. Staj yapan gençlere en az asgari ücretin yarısı kadar ücret ve yol-yemek ücreti ödenmesini zorunlu kılacağız.

8. Mevcut sanayi bölgelerinin kentle bağlantılarını ve yaşam alanı kapasitelerini geliştirerek gençlerin ve kadınların çalışmasına uygunluklarını artıracaktır. Yeni sanayi bölgelerinin ise tamamını emlak-sanayi modeli ve endüstriyel kent anlayışı kullanarak geliştireceğiz.
9. Tarımda çalışan kadınların ve gençlerin Genel Sağlık Sigortası, Bağ-Kur ve SGK borçlarının tasfiyesini sağlayacağız. Tarımda çalışan kadınların hamilelik ve doğum sonrası dönemini, sigortalılık süresine dahil edeceğiz.
10. Genç nüfusu tarıma özendirmek ve çiftçi yaşını gençleştirmek için 35 yaşına kadar çiftçilerin sosyal güvenlik primlerini devletin karşılamasını sağlayacak düzenlemeyi getireceğiz. Mevsimlik tarım işçilerine sigorta desteği sağlayıp, konuşlanma şartlarını insanca yaşanabilir şekilde tanzim edeceğiz.
11. Kamu hizmetinde yükselmede objektif kriterlere dayanan ehliyet, liyakat, performans ve kıdem dışında bir ölçüt kabul etmeyecek, fırsat eşitliğini mutlak surette sağlayacağız.

NİTELİKLİ BARINMA HAKKI
SAĞLAYACAĞIZ

1. ‘Konut Edinme-Barınma Hakkı’ kapsamında herkesin sağlıklı, güvenli, alt yapısı tamamlanmış konuta erişimini kolaylaştıracak tedbirler alacağız.
2. Yüksek öğrenim yurtlarının koşullarını iyileştirmek ve kapasitelerini arttırmak amacıyla başta sağlık, konfor, güvenlik, mahremiyet, sosyalleşme ve kişisel gelişim alanlarında olmak üzere atılacak geliştirme adımlarının ve uygulamalarının olduğu Yüksek Öğrenim Yurtları Eylem Planı’nı açıklayacak ve uygulamaya koyacağız.
3. Öğrenci başına en az 12,5 metrekare alan (sosyal alanlarla 16 metrekare) düşen devlet yurtları inşa edeceğiz. Modüler beton sistemiyle inşa edilecek yurtların Türkiye genelindeki toplam oda sayısı ilk etapta 1 milyona ulaşacak.
4. Her yurttta, öğrenci kapasitesine göre çalışma ortamı, kütüphane, bilgisayar odası gibi temel çalışma alanları yapacağız.
5. Yüksek öğrenim yurt ücretlerini asgari düzeyde tutacak, isteyen öğrencilerin aldıkları krediye yurt ücreti kadar tutarı ilave edeceğiz. İhtiyaç sahibi öğrenciler için yüzde 20 ücretsiz yurt kontenjanı oluşturacağız.
6. Yüksek öğrenim yurduna kayıt imkânı bulamayan öğrencilere yurt ücreti nispetinde barınma desteği vereceğiz.
7. Yurtlarda sağlıklı, gençlerin günlük besin gereksinimlerini karşılayan ve lezzetli yemekleri ücretsiz olarak vereceğiz. Vegan, vejeteryan beslenme gibi tercihleri de dikkate alan kapsayıcı yemek menüleri sunacağız.
8. Yurtlarda hızlı, kotasız ve ücretsiz internet hizmeti sunarak, gençlerin akademik başarıları için, hayati önem taşıyan, bilgiye erişimin önündeki engelleri kaldıracaktır.
9. Üniversite içinde bulunmayan devlet yurtlarını, imkân bulunduğu ölçüde, sinema-tiyatro salonlarının, spor merkezlerinin, öğrencilerin bir arada vakit geçirebilecekleri, kafe, yürüyüş yolları, ufak hobi bahçeleri gibi alanların olduğu, çok yönlü kampüsler olarak tasarlayacağız.
10. Siyasi sebeplerle yurttan atılmalara son vereceğiz.
11. Özel öğrenci yurtlarının etkili biçimde denetlenmesini ve ilgili mevzuata tam uyumlarını sağlayacağız.

12. İl genelinde yüksek öğrenim yurtlarını sayıca artırıp, karma yurt uygulamasını tekrar başlatacağız.
13. Yurt yaptırmaya için sosyal medya kampanyaları düzenleyip, devlet tarafından yurt yapacak hayırseverlere teşvikler vereceğiz.
14. Yerel düzeyde yurt yaptırmaya dernekleri açılmasını teşvik edeceğiz.
15. Lüks konutların inşa edildikleri alanlardaki diğer konutların da fiyatlarını ve kiralalarını yükseltmesi nedeniyle özellikle kiracılığın yoğun olduğu sosyal konut bölgelerinde lüks konut yapım iznini belli kriterlere bağlayacağız.
16. Bir evin belirli bir süre el değiştirmemesi ve kiraya verilmemesi durumunda boş ev vergisi uygulayacağız.
17. Belli bölgelerde kira bedeli üst sınırının o mülk için ödenen emlak vergisinin belirli bir oranı olarak tespit edilmesini ve bu sayede kiraların dengelenmesini sağlayacağız.
18. Kirada oturan düşük gelirli hanelere gelir düzeylerine göre kira yardımı yapacağız.
19. Düşük gelirli haneleri odaklayan ve TOKİ’nin veya belediyelerin ev sahibi olduğu kiracı modelini yaygınlaştıracaktır.
20. Emlak rayiç bedellerini güncel piyasa değerleri ile uyumlu hale getirecek ve bu bedellerin tapu sicil müdürlüklerine entegrasyonunu sağlayacağız.
21. İlk kez konut alımında tapu harcı almayacağız.
22. Sağlayacağımız güven, istikrar ve düşük enflasyon ortamıyla maliyetlerin öngörülebilir hale gelmesini sağlayacak, uzun vadeli ve ödenebilir finans imkânlarının önünü açacağız.
23. Konut sahibi olmak isteyen düşük gelir grubundaki vatandaşlara ve/veya dezavantajlı kesimlere uzun vadeli ve uygun koşullu kredi imkânları sağlayacağız.

SOSYAL YAŞAM KALİTESİNİ
ARTIRACAĞIZ

1. İYİ Yaşam Gelir Modelini hayata geçirecek, 18-26 yaş arasındaki okusun okumasın, çalışsın çalışmasın tüm gençlere aylık "Temel Gelir Desteği" sağlayacağız. Destek tutarında her yıl yıllık tüketici enflasyonu kadar artış yapacağız.
2. Rüzgargülü Projesi ile ilk ve ortaokuldaki çocukların ve lise öğrencisi gençlerin ücretsiz kahvaltı ve öğle yemeği hizmeti sunularak sağlıklı ve dengeli beslenmelerini sağlayacağız.
3. Yaz kampları, turistik bölgelerde öğrenci tesisleri oluşturarak gençlerin yaz döneminde bir hafta tatil yapabileceği alanlar oluşturacağız.
4. Üniversitelerde bahar şenliklerine konulan fiili yasakları kaldırarak etkinlikleri destekleyeceğiz.
5. Başka ülkelerdeki gençler ile ülkemizdeki gençleri buluşturacak, uluslararası üne sahip sanatçı ve müzik gruplarının katılacağı konser ve festivalleri destekleyeceğiz.
6. Gençlik kamplarının sayısını artıracak ve kampların her şehirde yaygınlaşması için çalışmalar başlatacağız.
7. Yerel yönetimlerle iş birliği içinde sosyo-ekonomik yönden dezavantajlı mahallelerde ücretsiz spor organizasyonları düzenleyecek ve bu mahallelerdeki gençlerin profesyonel spor eğitimleri için burslar vereceğiz.
8. Örgün eğitim kurumlarında sanat atölyelerini yaygınlaştıracak, sanat derslerinde sayısal notlandırma sisteminden geçti/kaldı değerlendirme sistemine geçilmesini sağlayacağız.

9. Yerel düzeyde sanat okulları açacağız.
10. Gençlerin kültür ve sanat aktivitelerinden 25 yaşına kadar ücretsiz yararlanmasını sağlamak için kültür kartı vereceğiz.
11. Gençlere pasaportu ücretsiz verecek, yurtdışına çıkışta harç almayacağız.
12. Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımız için büyük bir yük olan THY biletlerinin tatil dönemlerinde indirimli olmasının önünü açacak ve bu imkânın bir daha geri alınmamasına yönelik gerekli düzenlemeleri yapacağız. Özellikle 18-25 yaş arası gençlere yönelik kampanyalarla gençlerin memleketleriyle bağlarını güçlendirmeye yönelik girişimleri destekleyeceğiz.
13. KYK kredi ve burs tutarlarını artıracacağız.
14. İsteyen öğrencilerin KYK borçlarını sosyal sorumluluk projeleri kapsamında çalışarak kısa sürede ve hayatlarına olan olumsuz etkileri asgari seviyeye indirilecek biçimde ödemelerine imkân sunacağız.
15. KYK borçları hakkında yasal işlem ve icra takibi başlatılan gençlerin, borçlarını yeniden yapılandırarak, borcun geri ödemesini zorlaştıran çelişkili hukuki süreçleri güncelleyeceğiz.
16. Kadınların ve gençlerin sosyal hayata katılımlarını artırmak için yerel yönetimler tarafından kent içi sosyal imkanları ve sosyal alanları çeşitlendireceğiz.
17. Üniversite öğrenci kulüplerini destekleyeceğiz.

SAĞLIK HİZMETLERİNİ
İYİLEŞTİRECEĞİZ

1. Gençlerin psikososyal ihtiyaçlarını ücretsiz ve erişilebilir hizmetlerle destekleyecek, 7/24 çalışacak Genç Destek Hattı'nı oluşturacağız. Bu hizmeti çevrimiçi ve yüz yüze psikososyal destekle güçlendireceğiz.
2. Gençlerin ruhsal iyi olma hallerini koruyabilmeleri için eğitim müfredatına sağlıklı bağlanma, bağımlılık, depresyon, anksiyeteye başa çıkma ve benzeri alanları kapsayan dersleri ekleyeceğiz.
3. Genç kadınları rahim ağzı kanseri ve genital siğillerden korumak için HPV aşılarını diğer rutin aşılar gibi ücretsiz olarak temin edeceğiz. Ayrıca tüm bebeklere ishal (Rotavirus) aşısı ve meningokok menenjitisi aşısını da ücretsiz yapacağız.
4. Genç kadınlara üniversitelerinde ve yurtlarında hijyen ürünleri desteği sağlayacağız.
5. Sosyo-ekonomik yönden dezavantajlı bölgelerde toplum sağlığı merkezleri, anaokulları, gençlik merkezleri ve halk eğitim merkezleri gibi yapıların sayısını artıracak ve bu merkezleri işlevsel hale getirerek yoksulluğun eğitim, sağlık ve sosyal alanlarda neden olduğu dezavantajlar ile mücadele edeceğiz.

6. Sağlıklı yaşamı ve sporu gündelik hayatına dâhil etmiş olumlu gençlik liderleri yetiştirecek, gençlik liderlerinin gençlerin en fazla faaliyette bulunduğu sosyal medyada da aktif olmalarını teşvik edeceğiz.
7. Uyuşturucu çeteleri ile mücadele için okul çıkış saatlerinde ve öğle aralarında okullar ve yakın çevresinde sivil polis timlerin sürekli görev yapmasını sağlayacağız.
8. 18 yaş altı ve eğitime devam eden gençlere uyuşturucu veya kimyasal uyuşturucu satıcılarına yönelik cezaları en az 2 katına çıkaracak, bu suçlarda infaz indirimlerinden yararlanmayı önleyecek hukuki düzenlemeleri yapacağız.

ÇEVREYE SAYGILI, İKLİM KRİZİNE DUYARLI,
SÜRDÜRÜLEBİLİR POLİTİKALAR UYGULAYACAĞIZ

1. İklim değişikliğiyle mücadeleyi yoksulları, kadınları, gençleri ve tüm dezavantajlı kesimleri koruyacak şekilde adil dönüşüm ilkesi çerçevesinde yürüteceğiz.
2. Gelecek nesillerin ekosistem hakkını anayasal güvence altına alacağız.
3. Çevre Kanunu'nu doğa hakları temelinde yeniden düzenleyeceğiz.
4. İklim Kanunu çıkartacak, ilgili diğer düzenlemeleri bu kanunla uyumlu hale getireceğiz.
5. Paris İklim Anlaşması'nın hedefini ve gerekliliklerini yerine getirecek, anlaşma prensipleri doğrultusunda 2050 yılı net sıfır karbon emisyonu hedefi koyacağız.
6. Paris İklim Anlaşması hedefleri doğrultusunda fosil yakıt tüketimlerinin kademeli olarak azaltılmasının yanı sıra temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını teşvik edeceğiz.
7. Sera gazı salınımını azaltmaya yönelik sınırlayıcı düzenlemeleri hayata geçireceğiz.
8. Tüm kentlerde bisiklet yolu ağları yapacak, Trafik Kanunu'nda bu konuda düzenlemeler yapacağız.
9. Çevre İhtisas Mahkemeleri kuracak, Türk Ceza Kanunu'ndaki çevre suçlarının kapsamını genişletip, cezalarını artıracacağız.

10. Çevre, ekoloji, tarihi ve kültürel değerlerin, doğal ekosistemlerin, halk ve çevre sağlığının korunması gibi amaçlarla açılacak davaları kamu davası olarak kabul edip harçtan muaf tutacak, yürütmeyi durdurma ya da iptal kararlarını uygulamayan kamu görevlileri ile proje sahiplerine uygulanacak yaptırımları daha ağır hâle getireceğiz.
11. Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) ve Stratejik Çevre Etkisel Değerlendirmesi (SÇD) süreçlerini katılımcı ve etkili hale getireceğiz.
12. Kamu alımlarında da sürdürülebilir ürünlerin tercih edilmesine yönelik davranışsal değişimlerin sağlanması kapsamında zorunlu "Yeşil Kamu Alımları" kriterleri belirleyeceğiz.
13. Bilimsel verileri temel alarak iklim değişikliği kaynaklı afetler için bütüncül bir planlama yaklaşımı ile mekânsal planlar hazırlayacağız. Kentsel mekânları ekolojik unsurları gözeterek planlayacağız.
14. İklim değişikliği ve şehirler arasındaki ilişkiyi kurarken yalnızca iklim değişikliği kaynaklı aşırı hava olaylarına karşı daha dayanıklı bir altyapıyı değil, aynı zamanda emisyon azaltımına imkân sağlayacak bir alt ve üst yapıyı da geliştireceğiz.
15. Kötü durumda olan ekosistemleri eski haline getirmek ve biyoçeşitlilik üzerindeki baskıları azaltmak için geniş kapsamlı bir Doğa Restorasyon Planı hazırlayacağız. Biyoçeşitlilik stratejisinin temel unsurlarından biri olacak Doğa Restorasyon Planı ile birçok kara ve deniz türünün ve habitatın yok olmasını tersine çevirmeyi ve onları sağlıklı bir duruma geri getirmeyi hedefleyeceğiz.

İYİ PARTİ Genel Merkezi

Mustafa Kemal Mh. Şht. Öğretmen Şenay Aybüke Yalçın Cd. No:9 Çankaya/Ankara

Tel: 0312 408 08 08 **Fax:** 0312 408 08 09 www.iyiparti.org.tr